

До реєстр. № 16094 від 21.09.2026

ВЕРХОВНА РАДА УКРАЇНИ

Комітет Верховної Ради України з питань прав людини, деокупації та реінтеграції тимчасово окупованих територій України, національних меншин і міжнаціональних відносин (далі – Комітет) на своєму засіданні, проведеному 15 жовтня 2026 року (протокол № 155), розглянув проект Закону України про внесення змін до деяких законів України щодо підстав перебування в Україні військовослужбовців з числа іноземців та осіб без громадянства, реєстр. № 16094 від 21.09.2026, поданий народним депутатом України Бобровською С.А. та іншими народними депутатами України (далі – законопроект).

Відповідно до пояснювальної записки метою проекту Закону є *продовження строку, протягом якого іноземці та особи без громадянства, які уклали контракт про проходження військової служби до набрання чинності Законом України «Про внесення змін до деяких законів України щодо правового статусу та медичного забезпечення військовослужбовців з числа іноземців та осіб без громадянства», зобов'язані звернутися за оформленням посвідки на тимчасове проживання, а також надання подовжених строків для звернення за оформленням таких посвідок для іноземців та осіб без громадянства, які укладають контракти про проходження військової служби вже після набрання чинності зазначеним законом.*

Для досягнення поставленої мети законопроектом пропонується доповнити статтю 4 Закону України «Про правовий статус іноземців та осіб без громадянства» новим положенням, згідно з яким іноземці та особи без громадянства, які уклали контракт про проходження військової служби в Україні, *вважаються такими, які перебувають на території України на законних підставах до дня отримання посвідки на тимчасове проживання, але не більше ніж протягом трьох місяців з дня укладення контракту.*

Змінами до Закону України «Про внесення змін до деяких законів України щодо правового статусу та медичного забезпечення військовослужбовців з числа іноземців та осіб без громадянства» (далі – Закон № 4730-IX) пропонується продовжити (ще на шість місяців) встановлений зазначеним законом строк звернення військовослужбовців з числа іноземців та осіб без громадянства із

заявою про видачу посвідки на тимчасове проживання. До спливу зазначеного строку законність тимчасового проживання на території України такі іноземці та особи без громадянства можуть підтверджувати *військово-обліковим документом (службовим посвідченням) або довідкою щодо військовослужбовця, виданою Міністерством оборони*).

У «Прикінцевих положеннях» проекту також пропонується установити, що *іноземці та особи без громадянства, які уклали контракт про проходження військової служби в Україні після дня набрання чинності Законом № 4730-IX, але до дня набрання чинності цим Законом, мають звернутися із заявою про видачу їм посвідки на тимчасове проживання до 10 травня 2027 року*.

Крім того, передбачається, що іноземці та особи без громадянства, які з поважних причин розірвали контракт про проходження військової служби до набрання чинності цим Законом або протягом трьох місяців після цього і які не отримали посвідки на тимчасове проживання чи іншого документа, що підтверджує законність їхнього перебування в Україні, *вважатимуться такими, що перебувають в Україні на законних підставах* протягом трьох місяців з дня набрання чинності цим Законом (у тому числі у випадках, якщо строк дії їхнього паспортного документа закінчився або він підлягає обміну).

Головне науково-експертне управління Апарату Верховної Ради України висловлює до законопроекту деякі зауваження.

Міністерство фінансів України в межах компетенції зауважень до законопроекту не має.

Державна міграційна служба України підтримує проект Закону. Водночас з метою усунення колізії у застосуванні положень законопроекту, а також забезпечення рівності прав *іноземців та осіб без громадянства, які розірвали (припинили) контракт про проходження військової служби до набрання чинності Законом № 4730-IX, та іноземців та осіб без громадянства, які розірвуть (припинять) контракт про проходження військової служби протягом 3 місяців з дня набрання чинності цим Законом*, пропонує уточнити підпункт 2 пункту 2 розділу II «Прикінцеві положення» законопроекту (в частині визначення строку, протягом якого зазначені особи вважаються такими, що перебувають на території України на законних підставах), доповнивши відповідне формулювання словами **«або протягом 3 місяців з дня розірвання (припинення) контракту, який розірвано (припинено) у тримісячний строк з дня набрання чинності цим Законом»**.

Під час обговорення законопроекту члени Комітету звернули увагу на наступне. Проблематика, на вирішення якої спрямовано законопроект, є дійсно актуальною, адже враховуючи, що з різних об'єктивних причин не всі іноземці та особи без громадянства з числа військовослужбовців змогли своєчасно звернутися за оформленням посвідки на тимчасове проживання, продовження встановленого чинним законодавством строку (закінчується 10 листопада 2026

року) вбачається необхідним та нагальним кроком для недопущення виникнення правової невизначеності щодо їх перебування на території України, втрати законних підстав для такого перебування та пов'язаних із цим негативних правових наслідків. Таке продовження надасть змогу забезпечити належне правове врегулювання статусу таких осіб.

Зважаючи на нагальність законопроекту, народні депутати України висловили пропозицію стосовно необхідності прийняття рішення щодо рекомендації парламенту прийняти зазначений законопроект за основу і в цілому з пропозиціями Комітету, які враховують деякі наявні до нього зауваження та пропозиції. Зокрема, зважаючи на той факт, що запропоновані у законопроекті положення для належної їх реалізації не потребують прийняття нових підзаконних нормативно-правових актів, а також внесення змін до чинних підзаконних актів, у пропозиціях Комітету пропонується виключити відповідне доручення Кабінету Міністрів України (шляхом вилучення із законопроекту пункту 3 розділу II). Таке виключення також необхідне з огляду на доцільність набрання чинності Законом та пряме застосування його положень одразу після прийняття, що забезпечить безперервність процесу видачі відповідних документів. Крім того, у пропозиціях Комітету враховано позицію Державної міграційної служби України щодо необхідності забезпечення рівності прав іноземців та осіб без громадянства, які розірвали (припинили) контракт про проходження військової служби до набрання чинності Законом № 4730-IX, а також іноземців та осіб без громадянства, які розірвуть (припинять) контракт про проходження військової служби протягом 3 місяців з дня набрання чинності цим Законом. Додатково пропозиції Комітету усувають деякі техніко-юридичні зауваження щодо використання формулювань і конструкцій відповідно до практики їх викладення у законодавчих актах.

Враховуючи зазначене, беручи до уваги, що пропозиції Комітету погоджені з основними виконавцями законопроекту (Державною міграційною службою України та Міністерством оборони України), за підсумками обговорення Комітет ухвалив рішення:

1. Рекомендувати Верховній Раді України проект Закону про внесення змін до деяких законів України щодо підстав перебування в Україні військовослужбовців з числа іноземців та осіб без громадянства, реєстр. № 16094 від 21.09.2026, поданий народним депутатом України Бобровською С.А. та іншими народними депутатами України, включити до порядку денного шістнадцятої сесії Верховної Ради України дев'ятого скликання та за наслідками розгляду у першому читанні прийняти **за основу і в цілому з такими пропозиціями Комітету:**

1) у пункті 2 розділу I та підпункті 1 пункту 2 розділу II законопроекту слова «*довідкою щодо військовослужбовця, встановленою Міністерством оборони України зразка*» замінити словами «*довідкою щодо військовослужбовця за формою, встановленою Міністерством оборони України*»;

2) назву розділу II законопроекту викласти в такій редакції:

«II. Прикінцеві та перехідні положення»;

3) підпункт 2 пункту 2 розділу II законопроекту викласти в такій редакції:
*«2) іноземці та особи без громадянства, які розірвали (припинили) контракт про проходження військової служби у Збройних Силах України, Державній спеціальній службі транспорту, Національній гвардії України до набрання чинності цим Законом **або** протягом 3 місяців з дня набрання чинності цим Законом, (крім випадків припинення (розірвання) контракту з підстав, визначених підпунктами "д", "е", "з", "и", "ї", "м" пункту 1, підпунктами "д", "е", "ж", "з", "ї" пункту 2 та підпунктами "в", "и", "ї", "і", "к" пункту 3 частини п'ятої статті 26 Закону України "Про військовий обов'язок і військову службу") та не отримали посвідку на тимчасове проживання або інший документ, що підтверджує перебування на території України на законних підставах, вважаються такими, які перебувають на території України на законних підставах, у тому числі у випадках, якщо строк дії паспортного документа закінчився або паспортний документ підлягає обміну, протягом 3 місяців з дня набрання чинності цим Законом **або** протягом 3 місяців з дня розірвання (припинення) контракту, який розірвано (припинено) у тримісячний строк з дня набрання чинності цим Законом. До спливу зазначеного строку законність тимчасового проживання на території України такі іноземці та особи без громадянства можуть підтверджувати військово-обліковим документом (службовим посвідченням) або довідкою щодо військовослужбовця за формою, встановленою Міністерством оборони України, або контрактом про проходження військової служби або витягом з наказу командира (начальника) військової частини (установи) про виключення зі списків особового складу військової частини (установи)»;*

4) пункт 3 розділу II законопроекту виключити.

2. Доручити Комітету Верховної Ради України з питань прав людини, деокупації та реінтеграції тимчасово окупованих територій України, національних меншин і міжнаціональних відносин при підготовці відповідного тексту на підпис Голові Верховної Ради України здійснити спільно з Головним юридичним управлінням Апарату Верховної Ради України його **техніко-юридичне доопрацювання**.

3. Під час розгляду на пленарному засіданні Верховної Ради України співдоповідачем з цього питання визначити народного депутата України - голову Комітету Верховної Ради України з питань прав людини, деокупації та реінтеграції тимчасово окупованих територій України, національних меншин і міжнаціональних відносин Задорожного Андрія Вікторовича.

Голова Комітету

А. ЗАДОРОВНИЙ

